

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
23/24

Vikingaskolan F-9

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	7
2.1	Delaktighet	7
2.1.1	<i>Elevers delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>7</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	8
2.3	Beskrivning av nuläge	8
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	10
3.1	Analys	10
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	10
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	11
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	13
6	Bilaga 3	16

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Vikingaskolan som består av grundskola och fritidshem åk F-9

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbning, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats,

följer rektorn, eller den rektorn utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Carl Forsblad

1.5 Förankring av planen

Personal

Planen förankras i de olika arbetslagen både i skola och fritidshemmen genom att personalen görs delaktiga i kartläggning och planering inför upprättandet av läsårets plan.

Ansvar för utvärdering och upprättande av den nya planen ligger hos elevhälsoteamet. Elevhälsoteamet ansvarar även för planering, genomförande och att följa upp resultatet av det förebyggande, främjande och åtgärdande värdegrundsarbetet på skol- och fritidshemsnivå vilket görs i samverkan med övrig skol- och fritidshemspersonal. All personal i verksamheten ansvarar för att främjande och förebyggande värdegrundsarbete är en del vid planering och genomförande av både undervisningstid och av undervisningsfri tid som eleverna har i relation till skolan.

När läsårets plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier är klar tar all personal del av denna och har i uppdrag att läsa den och reflektera kring innehållet och därefter arbeta mot uppsatta mål och genomföra planerade aktiviteter.

Elever

Mentorer och socialpedagoger/fritidspedagoger ansvarar för att delge eleverna planen och arbeta med innehållet när planen är klar.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavarna informeras om skolans värdegrundsarbete och planen mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier på föräldramöten och på skolans site Unikum. Det finns även skolkonferenser där vårdnadshavare ingår och där får de ta del av skolans arbete.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

Eleverna görs delaktiga i arbetet med att utvärdera föregående läsårs arbete, kartlägga nuläget och analysera som en del i elevers inflytande och delaktighet i undervisningen. Delaktigheten ser olika ut beroende på elevernas ålder. På lågstadiet arbetar de olika yrkeskategorierna nära eleverna under skol- och fritidshemstid och det finns flera vuxna på raster och i matsal för att fånga upp elevernas sociala miljö. Det finns även LikaVi-representanter som är involverade i värdegrundsarbetet gällande kartläggning, utvärdering och analys. Det finns två socialpedagoger som arbetar på mellan- respektive högstadiet. Deras arbete är att vara ute i verksamheten och prata, lyssna och vara tillgängliga för eleverna. Tillsammans med eleverna fångar de upp och arbetar i vardagen med värdegrundsfrågor och planerar och arbetar tillsammans med lärare och fritidshemspersonal med att skolan ska arbeta förebyggande och främjande för allas trygghet och positiva mående.

- **Årskurs 1 - 3** har regelbundna Lika-Vi-möten med klassrepresentanter där de arbetar med värdegrundsfrågor. Representanterna delar med sig och inhämtar information från sina klasser regelbundet. Det görs sociogram och man arbetar med supportgrupper
- **Årskurs 4 - 9** har elevråd där som leds av vuxen och där arbetet tas med till klassråden.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

På Vikingaskolan finns det möjlighet till nära dialog med vårdnadshavarna gällande elevernas skolsituation. Vid behov skapas möten med berörda parter för att diskutera specifika elevers uppfattning om sin egen trygghet och om tryggheten överlag på skolan.

Representanter från vårdnadshavarna finns med i skolrådet och ges där möjlighet att samtala om skolans verksamhet och elevernas upplevelser.

Vårdnadshavarna har fått möjlighet att besvara SkoEnkäten som årligen kommer från Skolinspektionen där deras uppfattning om sina barns trygghet kommer fram.

2.1.3 Personalens delaktighet

Personalen har under läsåret arbetat med elevers sociala miljö som en del av skolans utvecklingsområde. De planerar aktiviteter, följer upp och utvärderar sitt arbete vid ett para tillfällen under läsåret. I slutet av läsåret har alla arbetslag utvärdering där de analyserar och dokumenterar läsårets arbete med eleverna.

I åk 5 och 8 svarar eleverna på LUNK-enkäten och SkoEnkäten vilka berörda lärare, socialpedagoger och kurator tar del av resultat och som de analyserar och planerar vidare utifrån.

Personalens uppfattningar inhämtas alltid efter olika specifika aktiviteter.

På arbetslagsmöten tar personalen upp värdegrundsarbete och vid behov specifika elevärenden,

Elevhälsopersonal är delaktiga tillsammans med de olika arbetslagen på elevhälsomöte, EHM, två tillfällen per termin där det gör nulägesbeskrivning och reflektion både kring lärande och social miljö.

Elevers upplevda kränkningar anmäls i DF-respons där dokumentation kring utredning och åtgärder görs. I åk 4-9 är socialpedagogerna delaktiga i detta arbete tillsammans med berörda pedagoger.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

Framgångsfaktorer som arbetslagen identifierat för att minska antal kränkningar är när det finns flera vuxna runt elevgrupperna samt tillgången till socialpedagog, åk 4-9, och fritidspedagoger åk F-3. Detta på grund av att det finns tid för att ta tag i konflikter och kränkningar direkt när de inträffar. I F-3 har arbetet med Lika-Vi fortsatt och ett arbete med supportgrupper har påbörjats. Annat som gett effekt på att förbättra de sociala klimatet i elevgrupper har varit ett gemensamt förhållningssätt där de vuxna är tydliga med konsekvenser vid olika händelser både positiva och negativa vilket bland annat bidrar till att hjälpa eleverna utveckla sitt konsekvenstänk. Främjande insatser som gett positivt resultat är arbetsuppgifter där eleverna får samarbeta, gruppstärkande aktiviteter, planerade rastaktiviteter och aktiviteter i fritidshemmet samt utflykter med gruppen vilket vi ser stärker gruppansammanhållningen.

Socialpedagogerna arbetar både förebyggande och åtgärdande. Exempel på förebyggande arbete som gjorts är Freezone för elever åk 8, värdegrundsarbete i klasser och grupper samt regelbunden samverkan med fältarbetare, fritidspersonal och områdespolis. Utöver detta ingår dagligt arbete som enskilda samtal, konflikthantering utredning av kränkningar och rastvärdar samt vid behov samarbete med vårdnadshavare, BUP och socialtjänst.

Under läsåret har olika arbetsgrupper bildats på skolan och arbetat både med rastaktiviteter och med skolans värdegrundsarbete.

Under höstterminen hade alla åk F-6 planerade rastaktiviteter, under våren avstannade det till viss del i åk 4-6 men istället flyttade fritidshemmets lokaler för 4-6 in på skolans område vilket medförde tillgång till musik under rasterna och lekredskap för att stimulera aktivitet. Högstadiel elever har varit involverade i SkolIF och hållt i aktiviteter för lågstadiel eleverna vilket varit mycket uppskattat både av barnen som deltar och de som är ledare för aktiviteterna.

Freezone för åk 8 har genomförts och planering för att starta motsvarande för åk 6 har påbörjats inför kommande läsår.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Resultat LUNKEN åk 5

Vi kan se att Vikingaskolans åk 5 ligger högre än Lunds kommun gällande trivsel i skolan. Detta visar även de enkäter som vi har genomfört med klassen.

Skolinspektionens enkät visar även att eleverna känner sig trygga i skolan. Eleverna i åk

5 är positivt inställda till skollunchen, det är över 26 % fler än en jämförelse med alla åk 5 elever i Lunds kommuns svar vilket tyder på att matsalen upplevs som en trygg plats. Däremot visar resultatet att 7 % av Vikingaskolans femmor inte tycker att lärarna har respekt för dem och att 16 % av eleverna inte visar sina lärare respekt. De siffrorna är något högre än vad kommunens femmor svarat. Gällande hur eleverna är mot varandra så ligger Vikingaskolans åk 5 lägre än genomsnittet i samtliga enkäter vilket kan bero på att denna årskurs har haft ett tufft klimat där det har varit grovt språkbruk och förekommit kränkningar. Även andra årskurser i framförallt mellanstadiet har problem med ett språkbruk som leder till verbala kränkningar vilket är något som de vuxna upplever tar mycket tid att reda i och som även stärks av de kränkingsanmälningar som gjorts i DF-respons. Det är ett identifierat område att arbeta förebyggande kring i framförallt åk 4-6. I DF-respons, där kränkningar anmäls och utreds, kan man se att för hela F-9 finns kränkningarna av skiftande karaktär som verbalt, sexuella och rasistiska kränkningar och även fysisk kränkning i form av våld. Det förekommer kränkingsärenden från åk 4 och uppåt har handlat om att elever blivit kränkta på grund av trosuppfattning och etnisk tillhörighet.

Resultat från SkolEnkäten, genomförd av Skolinspektionen

Elever i åk 5

På frågan om eleverna känner sig trygga blir medelvärdet 7,6 av 10 jämfört med 8,0 i Lund och 8,1 för samtliga medverkande

När det gäller trygghet hamnar Vikingaskolans flickor åk 5 på 6,4 jämfört med 7,8 för samtliga åk 5 som medverkat och pojkarnas resultat är 8,9 jämfört med 8,5.

På frågan hur eleverna upplever att de vuxna förhindrar kränkningar är medelvärdet för åk 5 på Vikingaskolan 5,7 av 10 jämfört med 6,1 i Lund och 6,4 för samtliga medverkande

När det gäller att förhindra kränkningar hamnar Vikingaskolans flickor åk 5 på 5,2 jämfört med 6,3 för samtliga åk 5 som medverkat och pojkarnas resultat är 6,3 jämfört med 6,5.

Elever i åk 8

På frågan om eleverna känner sig trygga blir medelvärdet 8,9 av 10 jämfört med 7,7 i Lund och 7,7 för samtliga medverkande

När det gäller trygghet hamnar Vikingaskolans flickor åk 8 på 9,0 jämfört med 7,3 för samtliga åk 8 som medverkat och pojkarnas resultat är 8,8 jämfört med 8,3.

På frågan hur eleverna upplever att de vuxna förhindrar kränkningar är medelvärdet för åk 8 på Vikingaskolan 6,4 av 10 jämfört med 4,8 i Lund och 5,3 för samtliga medverkande

När det gäller att förhindra kränkningar hamnar Vikingaskolans flickor åk 8 på 6,6 jämfört med 5,0 för samtliga åk 8 som medverkat och pojkarnas resultat är 6,1 jämfört med 5,6.

Elevernas resultat kan jämföras med lärarnas där medelvärdet för hur de uppfattar att eleverna känner trygghet är 6,3 och hur de arbetar för att förhindra kränkningar ligger på 7,2. Motsvarande resultat från vårdnadshavarna är 7,3 när det gäller upplevelsen att deras barn känner trygghet och

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Ett bra språkbruk elever emellan	Fokusgrupp elevråd 4-9	Mindre konflikter	Kränkningsärenden
Främja elevers psykiska/fysisk hälsa	Freeyou åk 6 Freezone åk 8 Fokusgrupp elevråd 4-9 Hälsosamtal	Ökad självkänsla och ett förbättrat mående hos eleverna	Självskattningar
Främja gemenskap Motverka kränkningar	Planerade rastaktiviteter i F-6 Rastvakter/rastvärdar i F-6 Elevcafé åk 7-9 Implementera Veberödsmodellen Lika-Vi åk F-3 Värdegrundsgrupp	Mindre konflikter Ökad vuxennärvaro Ökad förståelse för varandra och därmed färre konflikter	Kränkningsärenden Enkät Intervju
Trygghet i matsal	Personal äter pedagogiskt och sitter utspritt i matsalen med eleverna	Trivsel och upplevd trygghet i matsalen vilket medför bra skollunch för eleverna och social samvaro	Enkät
Sexualitet, samtycke och relationer	Pubertetssamtal åk 5 Freezone åk 8 Stopp min kropp F-9	Medvetandegöra hos elever	Hälsosamtal
I			

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom en klass inom anpassad grundskola, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den

första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3